

การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

จิรุต ขาวเมืองน้อย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา

มีนาคม 2548

ISBN 974-9740-77-7

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

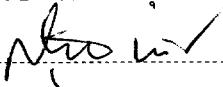
อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ได้พิจารณา
วิทยานิพนธ์ของจิรนุช ขาวเมื่อน้อย ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

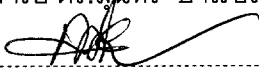
ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

กรรมการ

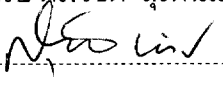
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิต สุรัตน์เรืองชัย)

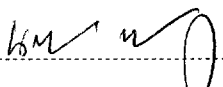
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร บำเรอราช)

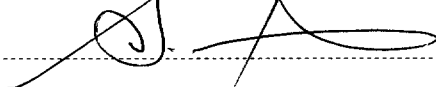
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพรัตน์ วงษ์นาม)

กรรมการ

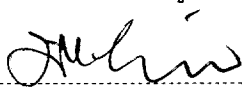
(รองศาสตราจารย์ นลินี บำเรอราช)

กรรมการ

(ดร. จิรา จันท์กระ้าง)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน ของมหาวิทยาลัยบูรพา

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.ประทุม ม่วงมี)

วันที่ 31 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2548

การวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา
จากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
ประจำภาคต้น ปีการศึกษา 2544

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับการความกรุณาช่วยเหลือ เป็นอย่างมากจาก รองศาสตราจารย์วิจิต สุรัตน์เรืองชัย ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุนทร บำเรอราช และผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพรัตน์ วงษ์นาม ที่กรุณาให้แนวคิดและข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอขอบพระคุณคณะกรรมการสอบปากเปล่าวิทยานิพนธ์ ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ อันเป็นประโยชน์ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ดังปรากฏรายชื่อในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ที่ได้กรุณา สละเวลาอันมีค่าในการตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิต “พิบูลบำเพ็ญ” มหาวิทยาลัยบูรพา ดร.สมศักดิ์ ลิลา และคณาจารย์ในโรงเรียนทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ผู้วิจัยไปทดลองหลักสูตร ท้องถิ่น และหาประสิทธิภาพของเครื่องมือจนเสร็จสิ้นในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบใจนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 และ 5/2 ปีการศึกษา 2547 ทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการ ทดลองสอนของผู้วิจัย

ขอขอบคุณ คุณทรงภพ บุลวิธนา อาจารย์ณฤมณ ปันวิศุทธิ์ อาจารย์วิวัฒน์ไชย วรบวร และ อาจารย์ณฤทธิ วัฒนะภู ที่ทำให้ผู้วิจัยมีกำลังใจและคอยช่วยเหลือเมื่อผู้วิจัยเกิดปัญหา ท้อแท้ใจ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ คุณพ่อ และคุณแม่ ของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และ คอยเป็นกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้เสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันเกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นเครื่องบูชาพระคุณ แต่ คุณพ่อและคุณแม่ของผู้วิจัย ซึ่งเป็นผู้กำเนิดและให้การศึกษาคือดีแก่ผู้วิจัยมาจนถึงปัจจุบัน

จิรณัฐ ขาวเมื่อน้อย

43910461: สาขาวิชา: หลักสูตรและการสอน; กศ.ม. (หลักสูตรและการสอน)

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น/ เครื่องดื่มสมุนไพร

จิรนุช ชาวเมืองน้อย: การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง เครื่องดื่มสมุนไพร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM
ON "THE HERBAL BEVERAGE" FOR PRATHOMSUKSA FIVE STUDENTS)

อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์: วิจิต สุรัตน์เรืองชัย, กศ.ด., สุนทร บำเรอราช, Ed.D.,
ไพรัตน์ วงษ์นาม, ค.ด. 251 หน้า. ปี พ.ศ. 2547. ISBN 974-9740-77-7

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่องเครื่องดื่มสมุนไพร
สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 มีวิธีการดำเนินการวิจัย 5 ขั้นตอน คือ 1 การศึกษาข้อมูล
พื้นฐาน 2 การจัดทำเอกสารหลักสูตร 3 การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร 4 การนำหลักสูตรไป
ทดลองใช้ 5 การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร

กลุ่มตัวอย่างในการทดลองใช้หลักสูตร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน
สาธิต "พินุลบำเพ็ญ" มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน
1 ห้องเรียน (37 คน) ซึ่งได้มาจากการสุ่มห้องเรียน ประเมินหลักสูตรโดยวิธี Puissance Measure
(P.M.) เพื่อหาคุณค่าของหลักสูตรก่อนนำไปทดลองใช้ จากนั้นนำไปทดลองใช้โดยผู้วิจัยเป็น
ผู้สอนเอง ใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสังเกตผลการปฏิบัติงาน ดำเนิน
การทดลองโดยใช้แบบแผนการการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่
ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-Test)

ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า

1. ได้หลักสูตรท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูง หรือดีมาก หลักสูตรมีความสอดคล้องกับ
ความต้องการของชุมชน และเหมาะสมกับผู้เรียน และผู้เรียนสามารถนำไปเป็นพื้นฐานในการ
ประกอบอาชีพและใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01
3. ผลการปฏิบัติงานอยู่ในระดับดีมาก

43910461: MAJOR: CURRICULUM AND INSTRUCTION ;

M.ED. (CURRICULUM AND INSTRUCTION)

KEYWORDS: THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM/ THE HERBAL BEVERAGE

JIRANUCH KHAOWMUANGNOI: THE DEVELOPMENT OF LOCAL CURRICULUM ON "THE HERBAL BEVERAGE" FOR PRATHOMSUKSA FIVE STUDENTS. THESIS ADVISORS: VICHIT SURATREUNGCHAI, Ed.D., SUNTHORN BUMRERRAJ, Ed.D., PAIRAT WONGNAM, Ed.D. 251 P. 2004. ISBN 974-9740-77-7

The purpose of this research was to develop the local curriculum on "The Herbal Beverage" for Prathomsuksa Five Students. The research procedure was divided into five phases: 1 Basic information Study; 2 Constructing Curriculum; 3 Pre-quality Checking; 4 Testing Curriculum; 5 Adjusting the Curriculum.

The samples used in this testing curriculum were the students in of 1 Classroom (37 students) for Prathomsuksa in the second semester of the 2004 academic year of Piboonbumpen Demonstration School, Burapha University, Chonburi Province. They were selected through cluster sampling. The curriculum was modified and evaluated through Puissance measure (P.M.) model in order to identify its value before being tried out by the researcher. The achievement test was used to compare pretest and posttest scores and the observation form of working practice skill was used to indicate the quality of the learners. The One – Group Pretest – Posttest Design was adopted in the experiment. Statistical techniques used in this study were mean, standard deviation and t-test.

The findings were as follows:

1. The high-quality local curriculum was developed. It was found that the curriculum was applicable to local communities and suitable for learners and could be suitably applied to individual career and in daily life.
2. The experiment indicated that the students achievement in the posttest was higher than that in the pretest with statistical significance at the .01 level
3. The working practice skills found were rated at the very good level.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญภาพ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ความสำคัญของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	7
ความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร.....	8
การพัฒนาหลักสูตร.....	11
การประเมินหลักสูตรแบบปฏิกowski.....	22
หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	26
หลักสูตรสถานศึกษา.....	32
หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	34
การวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง.....	58
การสร้างและการใช้ข้อสอบแบบเลือกตอบ.....	59
เครื่องมือวัดด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย.....	65
ความรู้เกี่ยวกับสมุนไพรร.....	70
การประกอบเครื่องดื่มสมุนไพรร.....	77
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	79

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	84
การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	84
การจัดทำเอกสารหลักสูตร.....	85
การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร.....	88
การทดลองใช้หลักสูตรท้องถิ่น.....	90
การปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร.....	93
4 ผลการวิจัย.....	94
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐาน.....	94
ตอนที่ 2 ผลการจัดทำเอกสารหลักสูตร.....	98
ตอนที่ 3 ผลการตรวจสอบคุณภาพเอกสารหลักสูตร.....	101
ตอนที่ 4 ผลการทดลองใช้หลักสูตร.....	102
ตอนที่ 5 ผลการปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร.....	103
5 สรุปและอภิปรายผล.....	106
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	106
วิธีดำเนินการวิจัย.....	106
สรุปผลการวิจัย.....	107
อภิปรายผล.....	108
ข้อเสนอแนะ.....	114
บรรณานุกรม.....	115
ภาคผนวก.....	120
ภาคผนวก ก.....	121
ภาคผนวก ข.....	124
ภาคผนวก ค.....	158
ภาคผนวก ง.....	166
ภาคผนวก จ.....	238
ภาคผนวก ฉ.....	246
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	251

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 การวิเคราะห์หลักสูตรแบบปุยของค์.....	26
2 โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544.....	31
3 สรุปที่มาของสาระการเรียนรู้ 5 สาระ.....	46
4 มาตรฐาน ง 1.1 เข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทักษะ มีคุณธรรม มีจิตสำนึกในการ ใช้พลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมในการทำงาน เพื่อดำรงชีวิตและครอบครัว ที่เกี่ยวข้องกับงานบ้าน งานเกษตร งานช่าง งานประดิษฐ์ และงานธุรกิจ.....	50
5 มาตรฐาน ง 1.2 มีทักษะ กระบวนการทำงาน และการจัดการ การทำงานเป็นกลุ่ม การแสวงหาความรู้ สามารถแก้ปัญหาในการทำงาน รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่องาน.....	51
6 มาตรฐาน ง 2.1 เข้าใจ มีทักษะ มีประสบการณ์ในงานอาชีพสุจริต มีคุณธรรม มีเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ และเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพสุจริต.....	52
7 แสดงค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนผลสัมฤทธิ์ ก่อนและหลัง เรียนของกลุ่มตัวอย่าง (คะแนนเต็ม 20 คะแนน).....	102
8 ผลการเปรียบเทียบการพัฒนาของผู้เรียนหลังจากได้รับวิธีการสอนที่ผู้วิจัยจัดให้.....	103
9 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และคะแนนสอบภาคปฏิบัติ ของกลุ่มตัวอย่าง (คะแนนเต็ม 100 คะแนน).....	104
10 ผลการประเมินหลักสูตร โดยใช้เทคนิค ปุยของค์ (Puissance Measure).....	242
11 ผลการวิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่อง “เครื่องดื่มสมุนไพร”.....	243
12 ผลการวิเคราะห์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน.....	244
13 ผลการวิเคราะห์ Paired Sample Correlations.....	244
14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน (t-Test).....	244
15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการสอบก่อนและหลังการทดลอง.....	244
16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการพัฒนาของผู้เรียนหลังจากได้รับวิธีการสอน ที่ผู้วิจัยจัดให้.....	245
17 ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนภาคปฏิบัติด้านทักษะพิสัยและจิตพิสัย.....	245

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 การดำเนินการวิจัย.....	22
2 กรอบความคิดหลักสู่ตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	36
3 ธรรมชาติของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	37
4 ความสำคัญ ธรรมชาติ และลักษณะเฉพาะของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี.....	39
5 วิสัยทัศน์และคุณภาพของผู้เรียน.....	41
6 ธรรมชาติสาระของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	43
7 สาระและขอบข่ายกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	45
8 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ 12 ปี ของสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว.....	47
9 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ 12 ปี ของสาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว.....	48
10 ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ 12 ปี ของสาระที่ 2 การอาชีพ.....	49
11 รูปแบบการจัดการเรียนรู้.....	55
12 การจัดทำสาระของหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี.....	57
13 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริงของกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี.....	59
14 กิจกรรมกลุ่มความรู้พื้นฐานเรื่องสมุนไพร.....	247
15 กิจกรรมกลุ่มการวางแผนการผลิต.....	247
16 การให้ความรู้โดยวิทยากร.....	248
17 การนำเสนอการออกแบบบรรจุภัณฑ์.....	248
18 การผลิตเครื่องดื่มสมุนไพร.....	249
19 โครงงานการผลิตน้ำมะพร้าว.....	249
20 โครงงานการผลิตวุ้นมะพร้าว.....	250
21 น้ำสมุนไพรพร้อมดื่ม.....	250